

Webinar circulaire grondstromen: de complexiteit is groot, de impact van verandering enorm, maar oplossingen zijn binnen bereik

Voor het sluiten van de grondkringloop kan de 5-R Strategie behulpzaam zijn, betoogde Saskia Visser, programmaleider Circulaire en klimaat-neutrale samenleving bij de WUR, tijdens het Webinar over Bodemcirculariteit dat op 14 mei 2020 op initiatief van NLIngenieurs en SIKB werd gehouden. 'De eerste R staat voor 'Reduce, probeer zoveel mogelijk externe input te verminderen. Re-use vervolgens, tien procent van het jaarlijks grondverzet blijft als afval achter. Recover dat wat mogelijk is uit de afvalstromen. Reduce losses, wat kan worden voorkomen aan verlies of erosie op het land, bijvoorbeeld daar waar erosie ontstaat en, wanneer dit alles niet volstaat, Redefine dan, kom tot een volledige herziening van het systeem'.

Koninklijke NLIngenieurs SIKB

Een mini digitaal webinar (symposium of workshop?) over circulariteit in het bodembeheer ?

- SIKB & Expertisenetwerk Bodem & ondergrond NL-ingenieurs

antea group ARCADIS Rijkswaterstaat Royal HaskoningDHV SWECO Tauw Witteveen+Bos

- Vanuit UP kennisprogramma **UITVOERINGSPROGRAMMA BODEM & ONDERGROND**
- Anders dan beoogd, maar nog steeds relevant

21 MR SK JY UD SV JH TK TB GA CS RU

Omdenkslag

Bijna veertig deelnemers uit uiteenlopende sectoren, zoals overheden, aannemers, wetenschappers en adviseurs deelden onder leiding van SIKB-directeur Henk Koster hun kennis over de mogelijkheden om tot een sluitende circulaire economie in het bodembeheer te komen. Het Webinar vormde onderdeel van een verkennende studie naar de mogelijkheden voor een verbeterslag in de keten van hergebruik (van grond, bagger en andere secundaire materiaalstromen). 'We willen', aldus Willem Hendriks, namens Witteveen+Bos een van de organisatoren, 'vanuit het werkveld bodem & ondergrond een bijdrage leveren aan Nederland circulair in 2050'. Hij gaf aan dat het daarbij gaat om een enorme omvang van het grondverzet en baggerwerk: 48 miljoen ton per jaar, wat overeenkomt met meer dan één miljoen flinke vrachtauto's.

Schurende situaties

Zowel de plenaire inleiders als de deelnemers in de acht parallelsessies spraken vaak over 'schurende situaties', 'onwetendheid' en 'gemiste kansen'. Henriëtte Korpershoek van het Havenbedrijf Rotterdam stelde bij haar presentatie over het natuurontwikkelingsproject De Groene Poort, dat 'vanuit beleid er wordt gestuurd op toepassing van secundaire bouwmaterialen op hoogwaardig of hetzelfde niveau. Ondanks het feit dat iedereen projecten als de Groene Poort mooi vindt, worden natuurontwikkelingsprojecten vaak als een laagwaardige toepassing gezien voor grond en bouwstoffen. Dit komt niet overeen met de positie en maatschappelijke waarde van dergelijke projecten'. En Jos Schild poneerde, namens NLIngenieurs, 'dat we de volledige waarde van grondstoffen (grond en water) centraal moeten zetten en niet in de eerste plaats de chemische samenstelling'.

Ontbrekende definities

In de verschillende parallelsessies werd een groot aantal knelpunten benoemd, maar ook mogelijkheden tot verder onderzoek en oplossingsrichtingen. Zo noteerde Sonja Kooiman (SIKB) in de door haar begeleide sessie onder meer: 'Het is onvoldoende duidelijk bij toepassing/hergebruik wanneer dit als 'hoogwaardig' en wanneer dit als 'laagwaardig' wordt gezien / moet worden gezien. Eenduidige definities ontbreken. In de praktijk ontstaat bijvoorbeeld discussie over storten in diepe plassen: het wordt gezien als "laagwaardig", maar het is ook creëren van natuurontwikkeling / recreatie. Laagwaardig of hoogwaardig hangt samen met naar welk item je kijkt'. 'Onderzoek zou er moeten komen om tot een definitie te komen van "hoogwaardig" en "laagwaardig" met bijpassende uitvoeringspraktijken. Nu is al wel een hiërarchie van hergebruik beschikbaar, maar binnen hergebruik / circulaire economie heb je allerlei sub-vormen, die je ook moet kunnen scoren ten opzichte van elkaar. De scores zijn dan bijvoorbeeld ook afhankelijk van de regio waar je zit in Nederland'.

Ontbreken van kennis

In verschillende sessies werd het gebrek aan kennis, en dan met name bij overheden, benoemd. Het gaat om het ontbreken van kennis inzake regelgeving maar ook om inhoudelijke expertise. 'Hierdoor wordt het een werkveld van "handhaving" en strak toepassen van regels, terwijl het zou moeten gaan om het vinden van de goede oplossingen en het leveren van maatwerk, uiteraard binnen kaders. Kennis in stand houden en overbrengen kost geld, maar levert ultimo meer op. Daarbij gaat het ook om het samenbrengen van partijen: dat zijn nu vaak gescheiden werelden.'

Mede-initiator Martin Doeswijk (Tauw) sloot af met als een van zijn belangrijkste constatering, deze middag: 'Kijkend aan de hand van impactbepaling naar de algehele problematiek, dan zie je dat er veel knelpunten zijn waarvan de impact groot is. Maar dat het met de complexiteit om die op te lossen juist wel meevalt. Dat is de opgave die we gaan uitwerken in ons voorstel voor een vervolgonderzoek. Met het wegnemen van die complexiteit kan het goed komen met de circulariteit'.